

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 2. Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Lärosäte: Malmö universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete gymnasieskolan i undervisningsämnet **samhällskunskap**.

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

Självvärderingen består av en del 1 som är gemensam för lärosätets ämneslärarutbildningar och den delen ska inledas med en beskrivning av hur ämneslärarutbildningarna organiseras på en övergripande nivå, se del 1. Redogör i del 1 för ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärna (UVK) utifrån bedömningsområdena.

Självvärderingen har även en eller flera del 2. Här redogörs för utbildningens ämnes- och ämnesdidaktiska studier utifrån bedömningsområdena. Lärosätet ska inkomma med en del 2 för varje undervisningsämne¹ som omfattas av utvärderingen vid det aktuella lärosätet.

Både i självvärderingens del 1 och 2 ska det framgå vad som är gemensamt för inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete i gymnasieskolan samt vilka skillnader som finns. Observera att det i UKÄ:s beslut om urvalet av examensmål finns rekommendationer avseende i vilken del målen bör beskrivas. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) kan beskrivas både i del 1 och del 2. Redogör för VFU där det är relevant för lärosätets ämneslärarutbildning.

Självvärderingens olika delar ska tillsammans ge bedömargruppen en helhetsbild av ämneslärarutbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Som bilaga till självvärderingens delar ifylls även en lärartabell. Om lärosätet anser att kursplaner eller utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

¹ Matematik, svenska, samhällskunskap, idrott och hälsa, bild, dans och musik.

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallarna får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallarna utformning såsom marginaler.
- Del 1 ska inte överstiga 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Del 2 ska inte överstiga 15 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om en inriktning (årskurs 7-9 eller gymnasieskola) omfattas, eller 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om två inriktningar omfattas (årskurs 7-9 och gymnasieskola). Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Observera att självvärderingen INTE gäller kompletterande pedagogisk utbildning, KPU.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Relatera till ifyllt och bilagd lärartabell.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Lärarnas professionskompetens och vetenskapliga kompetens framgår av den bifogade tabellen. Utöver angiven personal undervisar gästlärare med särskild spetskompetens och/eller yrkeskompetens. Lärare från partnerskolor medverkar i ämnesdidaktiska och metodiska moment i campusförlagda kurser, och seminarier där lärosätets och skolornas lärare möts genomförs regelbundet. Rektor har fattat beslut om att fakultetens lärarutbildningar kan bedriva försöksverksamhet (2018-2021) med användning av särskilt yrkesskickliga lärare i campusförlagd utbildning mot ersättning till vederbörandes huvudman, vilket kommer att stärka tillgången till lärare med aktuell professionserfarenhet.Handledare i VFU genomgår handledarutbildning om 7,5 hp i enlighet med avtal mellan lärosätet och skolor. För skolor som medverkar i försöksverksamheten för övningsskolor är utbildningen obligatorisk. Avtalet följs upp systematiskt med skolhuvudmän och förvaltningschefer.

Adjunkter har 10 % avsatt tid för kompetensutveckling. Lektorer har 20 % och professorer 30 % tid avsatt för kompetensutveckling och forskning. Forskningstiden kan utökas genom fakultetsanslag och externa medel. Inom kompetensutvecklingen ryms bl a pedagogisk, ämnesmässig och professionsrelaterad utbildning som organiseras av Maus Centrum för akademiskt lärarskap (AKL). Till AKL hör också Medieverkstaden som fungerar som stöd för lärarnas pedagogiska utveckling av digitala former för lärande. Särskilda satsningar på kompetensutveckling genomförs utifrån behov som definieras i verksamheten. Till exempel har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning om bedömningsprocessen i VFU under 2016 och 2017. En annan särskilt riktad kompetensutveckling har gjorts inom akademisk litteracitet (AL) i syfte att upprätta gynnsamma läromiljöer som stödjer studenters utveckling av AL. Bibliotekspersonal och lärare i studieverkstaden har varit delaktiga. Många av lärarna inom programmet arbetar med olika former av uppdragsverksamhet (läslyft och matematiklyft) gentemot Skolverket, vilket innebär kompetensutveckling samt bidrar till läroverksamhetens utvecklingsarbete och därmed kommer studenterna till del i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna. Medel kan sökas årligen för pedagogiska utvecklingsprojekt som genomförs och presenteras vid universitetets årliga konferenser och seminarier.

Kompetensutvecklingsbehov för såväl lärarnas individuella behov som för programmet identifieras och följs upp i årliga medarbetarsamtal. Prefekterna ansvarar för att säkerställa lärarnas individuella och sammantagna kompetens och samverkar inom programnämnden för att följa upp och använda fakultetens lärarkompetens optimalt. Ett exempel på att lärarkompetensen förstärks utifrån ett definierat utvecklingsbehov är att institutionen Skolutveckling och ledarskap hösten 2016 anställde en professor i utbildningsvetenskap för att leda ett omfattande utvecklingsarbete i syfte att förstärka forskningsanknytningen i kurserna i UVK. Som ett resultat av detta arbete har kurserna nya lärandemål från antagning 2017.

Kompetensförsörjningsplan med relevans för Samhällskunskap och lärande: Ämnesgruppen kommer att utökas ht 2019 med två adjunktstjänster på 50% vardera med inriktning 7-9 respektive gymnasiet. På grund av pensionsavgångar tillsätts ett lektorat ht 2019 och ett halvtidslektorat ht 2020. Ht 2021 utökas lektoratet på halvtid till heltid. En av lektorerna beräknas meriterad som docent 2020.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs upp och återkopplas kontinuerligt till berörda intressenter i olika samarbetsorgan. Med fakultetens nya kvalitetssäkringssystem som

implementeras ht 2018 förstärks systematiken för att följa upp och säkerställa lärarkompetensen i programmet, inte minst genom en årlig strategisk uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens baserad på underlag från prefekter, programnämnsordförande, utbildningschef (VFU) och vicedekan (UVK). En treårig kompetensförsörjningsplan upprättas för att säkerställa en adekvat lärarkompetens och som samspelar med institutionernas treåriga verksamhetsplaner och budget. I planen synliggörs jämställdhetsaspekter genom att antalet kvinnor och män för olika akademiska anställningar anges. Vid rekrytering av forskarutbildad personal ska en kravprofil fastställas, vilket görs i nära samarbete mellan prefekt, dekan och HR-specialist. Universitetet har processer som inkluderar beredning i anställningsnämnd och sakkunnigförfarande för att säkerställa att vetenskaplig och pedagogisk skicklighet ägnas samma omsorg vid rekrytering. Både män och kvinnor ska finnas bland dem som bedömer de sökandes skicklighet. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet bestäms teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga obligatoriska gemensamma utbildningsdagar. (Fram till ht 2018 har kompetensförsörjningen hanterats av programrådet och prefekterna från berörda institutioner, och innehållet i de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna har bestämts av en strategisk ledningsgrupp.) Utöver de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna deltar programmets lärare i institutionernas kompetensutveckling där exempelvis frågor om genus och normkritik behandlas.

Vidare satsningar behöver dock göras framöver för att tillgodose kompetensförsörjning inom ett nationellt konkurrensutsatt område med höga löner för lärare inom skolväsendet. Det pågår satsningar för adjunkter och seniora forskare att delta i gemensamma forskningsprojekt i syfte att ytterligare forskningsanknyta ämneslärarutbildningen. Vi planerar att fortsätta att rekrytera lektorer med yrkesförankring och att med genomtänkt tjänsteplanering möjliggöra för såväl forskning som medverkan i campusförlagd och verksamhetsförlagd utbildning. Under våren 2019 kommer 5-7 biträdande lektorat att utlysas utifrån en kartläggning av kompetensbehov i lärarutbildningens UVK och ämnen. I tjänsten ingår 50% forskning och 50% undervisning. Inom försöksverksamheten med praktknära forskning Utbildning, lärande och forskning (ULF) kommer externa forskarutbildade lärare/lektorer att kunna knytas till forskning och undervisning.

Vår bedömning är att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande genom deras forskningsområden och/eller professionskompetens. Flertalet av programmets lärare har adekvat yrkesexamen samt undervisningserfarenhet från årskurserna 7-9 och gymnasieskolan och undervisar i såväl ämnes- och ämnesdidaktiska studier som i VFU. Lärarnas medverkan i forskningsprojekt är en styrka på så sätt att utbildningens forskningsanknytning kommer att förstärkas på sikt. Universitetets uppbyggnad av forskningsvolym innebär dock en utmaning att på kort sikt kunna säkerställa en stabil kompetensförsörjning i utbildningen. En annan utmaning är konkurrensen från skolor som erbjuder lärare höga löner. Vårt kvalitetssäkringssystem (från ht 2018) är en styrka genom att kompetensförsörjnings- och tjänsteplanering på såväl institutions- som fakultetsnivå säkrar att läranderesurserna är tillräckliga och används effektivt. Implementeringen av detta system är ett prioriterat utvecklingsområde. Ytterligare en styrka är användandet av särskilt yrkesskickliga lärare i samverkan med skolhuvudmän samt externa forskarutbildade lärare/docenter inom ULF.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Vi arbetar på olika sätt för att utbildningsmiljön i högskoleförlagd (HFU) och verksamhetsförlagd (VFU) utbildning ska befrämja studentens insikt om värdet av att ta tillvara och reflektera över forskningsresultat med relevans för utbildningen och yrket samt att, i kollegiala samtal och samarbeten, analysera och utveckla undervisning på vetenskaplig grund. Under "Måluppfyllelse" redovisas exempel på läraktiviteter där studenten tillägnar sig ett vetenskapligt förhållningssätt kopplat till ett innehåll. Där redovisas också hur studentens forskande förhållningssätt examineras och vilka krav som ställs på denna förmåga. De båda självständiga ämnesdidaktiska arbetena är förstuds av vikt i detta sammanhang. Ett utvecklingsområde är att förstärka studenternas förmåga att analysera undervisning på vetenskaplig grund. Ett exempel på en sådan förstärkning är läraktiviteter i några av UVK-kurserna där studenterna tar del av videobaserade undervisningsmoment/cases som de analyserar i relation till kursens lärandemål tillsammans med lärare och kurskamrater. I försöksverksamheten med övningsskolor samarbetar vi med skolorna för att ge studenterna förutsättningar att kunna knyta sina examensarbeten till skolornas interna ämnesdidaktiska utvecklingsarbeten. Ett krav för medverkan i försöksverksamheten är att skolor bjuder in studenter att delta i skolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. I trepartssamtalet ansvarar VFU-läraren för att det finns utrymme för studenten att successivt utveckla sin förmåga att ställa forskningsbara frågor utifrån sina erfarenheter från VFU.

En förutsättning för att studenterna ska kunna delta i en forskande kontext är att utbildningen bedrivs i en forskande miljö. Vid Mau finns alla nödvändiga kompetenser för lärarutbildning samlad på en fakultet, Lärande och samhälle, som består av sex institutioner organiserade efter kunskapsfält¹. Här finns en sammanhängande organisation dels för administrationen av lärarutbildning, dels för forskning och forskarutbildning inom utbildningsvetenskap och idrottsvetenskap. Inom dessa flervetenskapliga och praxisnära vetenskapsområden bedrivs forskning och utvecklingsarbeten med relevans för ämneslärarutbildningen. Utbildningsvetenskap delas in i tre delområden: utbildningssystemets organisation och professioner, ämnesinnehåll och ämnesdidaktik i olika utbildningar samt barns och ungdomars livsvillkor och identitetsskapande processer. Utbildningsvetenskapens forskningsmiljöer är *historiska studier, naturvetenskapernas och matematikens didaktik (Studies in Science, Environmental and Mathematics Education), pedagogik och specialpedagogik (Research Platform for Education and Special Education)* samt *svenska med didaktisk inriktning*. Forskarutbildningsämnen är Historia och historiedidaktik, Naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Pedagogik och Svenska med didaktisk inriktning. Inom vetenskapsområdet idrottsvetenskap är forskarutbildningsämnet Idrottsvetenskap med inriktning samhällsvetenskap och humaniora.

En annan förutsättning för en utbildningsmiljö i en forskande kontext är att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärarlagen, som ansvarar för de ämnen och kurser som ingår i utbildningen, består av såväl seniora forskare som adjunkter. Genom detta kollegiala samarbete och ansvar säkerställs att studenterna har tillgång till aktuell forskning som bedrivs i relation till utbildningen samt till annan relevant nationell och internationell ämnesdidaktisk forskning. Forskning och utvecklingsprojekt med relevans för utbildningen kommer studenterna till del genom att de lärare som är knutna till programmet forskar, deltar i nationella och internationella forskningsnätverk och konferenser samt publicerar sin forskning inom områden med relevans för utbildningen. I lärartabellen (bilaga) redovisas i vilken omfattning forskarmeriterade lärare deltar i utbildningen i undervisning och handledning av studenter. Under våren 2018 utlyste fakulteten medel för att ytterligare stärka forskningsanknytningen i lärarutbildningen genom att adjunkter och seniora forskare gemensamt genomför forskningsprojekt inom

egen undervisning samt för externa föreläsare och fortbildningsinsatser. 2017 startade den Mau- och fakultetsfinansierade forskarskolan *Lärande i mångkulturella samhällskontexter* som tar sig an lärandets villkor och hur det relaterar till en mångkulturell värld. Lärare i programmet fungerar som handledare inom denna forskarskola. Under de senaste tre åren har institutionernas forskningsverksamhet vidareutvecklats, inte minst som en del av Malmö högskolas omvandling till universitet. Ett exempel på detta är ett nytt omfattande forskningsprogram *Inclusive science teaching in multilingual classrooms* där ett av projekten innebär att tre forskningsteam i Sverige, Norge och Nederländerna samarbetar för att undersöka språkets flerdimensionella karaktär i undervisning. Ämnesgruppen i Samhällskunskap och lärande deltar i detta forskningsprogram genom projektet *Ämnesspråk och ämnesförmågor i SO-ämnena i grundskolan*, tillsammans med historia och religion. Projektet är under utveckling och ansökan om externa medel görs våren 2019. Det finns en forskningsmiljö kring utbildningssociologi och professionssociologi på fakulteten Samhälle, kultur och identitet. Ett VR-finansierat forskningsprojekt 2017-2019 *Lärarna och skolmarknaden. Lärares fördelning över skolor och skolors rekrytering av lärare före och efter marknadsreformerna under 1990-talet* genomförs i samarbete med Uppsala universitet och Linnéuniversitetet. Ämnesgruppen i Samhällskunskap och lärande arbetar med utformning av ett forskningsprojekt om konstruktion och gestaltning av skolämnet samhällskunskap över tid med arbetstiteln ”Formering, uppfinning och institutionalisering av samhällskunskap som skolämne”. En första artikel är under publikation och ansökan om forskningsmedel sker under våren 2019.

Den forskningsanknutna och professionsrelaterade utbildningsmiljön följs systematiskt upp i en programnämnd (programråd till vt 2018) som ansvarar för att programmet utvärderas och utvecklas i enlighet med kvalitetsarbetet vid Mau och inom fakulteten. Nämnden diskuterar och föreslår åtgärder bl a gällande relationen mellan HFU och VFU, forskningsanknytning och professionsrelevans samt samordning av kurser i progression. I fakultetens forskningsråd diskuteras strategiska frågor med avseende på forskning och forskarutbildning samt forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Rådet arbetar även med att säkerställa att studenter ingår i kompletta miljöer där forskning integreras med utbildning och att studenter vid samtliga utbildningsprogram har möjlighet att gå igenom utbildningssystemet från utbildning på grundnivå, via magister- och masterutbildning i utbildningsvetenskap inom huvudområdena pedagogik eller ämnesdidaktik, till forskarnivå. För studenter i ämneslärarprogrammet är forskarutbildning i någon av de ämnesdidaktiska inriktningarna eller pedagogik möjliga vägar. Forskarutbildningarna kvalitetssäkras i fakultetens forskarutbildningsnämnd.

Vår bedömning är att studenter och lärare befinner sig i en utbildningsmiljö som är forskningsanknuten och professionsinriktad och som utvecklas i samverkan med våra partners i regionen samt andra lärosäten nationellt och internationellt. Det är en styrka att utbildningsmiljön är professionsinriktad genom VFU, konstruktionen av akademiska professionsämnen och genom att lärare i HFU och VFU har adekvat yrkesexamen. Den professionsinriktade miljön förstärks vidare genom att lärare från partnerskolor deltar i moment i campusförlagda kurser. En styrka och ett utvecklingsområde är satsningarna på att ytterligare forskningsanknyta utbildningen i samverkan med våra partners och att studenterna i högre utsträckning involveras i forskningsbaserad verksamhet. Styrkor och utvecklingsområden där vi samverkar med regionens skolor redovisas under ”Arbetsliv och samverkan” bl a med ett exempel på en pilotstudie inom det regionala samverkanrådet. Inom utbildningssektorn finns en rörelse mot ökat samarbete mellan skolor och lärosäten vad gäller frågor om såväl utbildning som forskning. ULF kommer att förstärka en redan stabil samverkan mellan Mau och våra partnerskolor, och ett utvecklingsområde är att inom försöksverksamheten relatera verksamhetsutveckling till såväl vetenskaplig grund som beprövad erfarenhet.

1 Barn, unga och samhälle; Idrottsvetenskap; Kultur, språk, medier; Naturvetenskap, matematik och samhälle; Samhälle, kultur och identitet, Skolutveckling och ledarskap

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i årskurs 7–9** ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i gymnasieskolan** ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Samhällskunskap och lärande (SL) omfattar dels kurser i vilka utbildningsvetenskapliga studier (UVK) om totalt 15 högskolepoäng (hp) integreras, dels två självständiga arbeten om vardera 15 hp. Kursplaner och kursguider för självständigt arbete på grundnivå (SAG) och examensarbete på avancerad nivå (EX) är gemensamma för alla förstaämnena. Ämneskurserna i samhällskunskap reviderades till struktur och innehåll 2018 (se vidare under *Analys och värdering*). Från och med antagning 2018 samläses inriktningarna 7-9 och gy på grundnivå men med tydliga metodikspår för respektive inriktning. På avancerad nivå delas utbildningen i två åldersspår med olika fokus vad gäller innehåll, ämnesdidaktik och metodik. Översikten nedan avser utbildningen mot 7-9 och gy från och med antagning 2018.

Grundnivå, samläsning årskurs 7-9 och gy

7-9 & gy. Termin, kurs	Huvudinnehåll, grundnivå
Termin 1. SL1, Att bli lärare i samhällskunskap, 30hp (4hp UVK)	Konstruktionen av skolämnet samhällskunskap. Styrning av skolan och uppdraget som lärare i samhällskunskap. Sociologiska, statsvetenskapliga och ekonomiska teorier, begrepp, innehåll och förmågor i skolans styrdokument. Planering, genomförande och bedömning av undervisning mot relevant område och relevant målgrupp. Likheter och skillnader mellan ungdomars och vuxnas lärande samt deras konsekvenser för undervisning. Grundläggande begrepp och modeller inom allmän- och ämnesdidaktik. Ungdomars livsvillkor. Aktuella samhällsfrågor ur teoretiska samhällskunskapsperspektiv skildrade i skönlitteratur.
Termin 2. SL2. Samhälls-kunskap och välfärd. 15 hp (3hp UVK)	Sociala, politiska och ekonomiska aspekter på vad välfärd är, hur välfärd fungerar, olika välfärdsmodeller och hur utbildningssystemet kan organiseras inom ramen för dessa. Centrala begrepp som rättsstat, rättvisa, byråkrati, profession, genus, jämlikhet och jämställdhet. Insamling, analys och presentation av material från det omgivande välfärdssamhället med utgångspunkt från ämnets olika teoretiska perspektiv. Tillämpning av innehållet för relevant åldersspår. Studiebesök på centrala nationella och statliga institutioner.
Termin 5. SL3. Samhällsveten-skaplig metod I. 6 hp (2hp UVK)	Ämnesdidaktisk forskning, forskningsområden, teoretiska perspektiv, metoder för datainsamling och analys. Lärarprofessionen och relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

7-9 & gy. Termin, kurs	Huvudinnehåll, grundnivå
Termin 5. SAG. Självständigt arbete grundnivå	Planering, genomförande och redovisning av en kunskapsöversikt med relevans för ämnet och med ämnesdidaktisk relevans för valt åldersspår.

Avancerad nivå, årskurs 7-9

7-9. Termin, kurs	Huvudinnehåll, avancerad nivå
Termin 7. SL4_7-9. Samhällskunskap och media. 9hp. (3hp UVK)	Medie- och kommunikationsfrågor i ett utbildningsperspektiv, genus, digitalisering, medie- och informationskompetens (MIK), medieteorier, medielagstiftning, rättsskipning, källkritik och etik. Skolans styrdokument, framväxt, konstruktion och användningar med stöd av läroplansteori.
Termin 7. SL5_7-9. Samarbete och konflikt i det internationella samhället. 9hp (3hp UVK)	Internationella förhållanden med fokus på mänskliga rättigheter. Perspektiv på konflikt och samarbete i det internationella samhället. Undervisning och problematisering av relation kunskapssyn och lärande undervisning i förhållande till didaktiska perspektiv och val.
Termin 8. SL6_7-9. Samhälls-vetenskaplig metod II, 6hp	Kvantitativ och kvalitativ strategi och design med tillämpningar i samhälls- och utbildningsvetenskaplig forskning. Bearbetning, analys och presentation av kvantitativa data.
Termin 8. EX. Examensarbete	Genomförande (alla faser) av fördjupad vetenskaplig studie i ämnet av ämnesdidaktisk relevans 7-9.

Avancerad nivå, gy

Gy. Termin, kurs	Huvudinnehåll, avancerad nivå
Termin 8. SL5_gy. Samhällskunskap och internationella relationer, 15hp.	Perspektiv och teorier inom området internationella relationer med egna tillämpningar och analyser av händelser och processer avseende samarbete och konflikt i samtiden. Fokus på gymnasiekursen Internationella relationer, 100p, i samverkan med partnerskolor.
Termin 8. SL6_gy. Samhällskunskap och internationell ekonomi. 15hp	Perspektiv och teorier inom internationell ekonomi; egna tillämpningar och analyser på internationella handelsrelationer, handelns effekter, ekonomisk integration och global resursfördelning i ett hållbarhetsperspektiv, undersökande av gymnasiekursen Internationell ekonomi 100p, i samverkan med partnerskolor.
Termin 9. SL7_gy. Samhällskunskap och sociala villkor. 9hp (3hp UVK)	Sociala villkor i Sverige i ett internationellt perspektiv. Perspektiv och teorier om rättvisa, genus, jämlikhet, jämställdhet och ett hållbart samhälle. Drivkrafter till och effekter av globalisering och digitalisering. Utformning av undervisning i gy om sociala villkor i förhållande till didaktiska perspektiv och val.
Termin 9. SL8_gy. Samhällskunskap och media. 9hp (3hp UVK)	Medie- och kommunikationsfrågor i ett utbildningsperspektiv, digitalisering, medie- och informationskompetens (MIK), medieteorier, medielagstiftning, rättsskipning, källkritik och etik. Skolans styrdokument, framväxt, konstruktion och användningar med stöd av läroplansteori. Vidare fokus på gymnasiekursen Medier, samhälle och kommunikation i samverkan med partnerskolor.
Termin 10. SL9_gy. Samhälls-vetenskaplig metod II. 6hp.	Kvantitativ och kvalitativ strategi och design med tillämpningar i samhälls- och utbildningsvetenskaplig forskning. Bearbetning, analys och presentation av kvantitativa data.
Termin 10. EX. Examensarbete	Genomförande (alla faser) av fördjupad vetenskaplig studie i ämnet av ämnesdidaktisk relevans gy.

Samhällskunskap för 7-9 och gy kännetecknas av ett kunskapsinnehåll med relativt stor bredd, vilket motsvaras av utbildningens struktur och innehåll. Under första terminen utvecklar studenten övergripande kunskaper i och om samt förståelse för skolämnet samhällskunskap, dess konstruktion, innehåll och centrala frågor. Studenten förbereder sig för den första VFU-kursen genom att ämnesinnehållet genomgående relateras till för åldersspåret relevant ämnesdidaktik och metodik. Från och med den andra terminen vidareutvecklar studenten sina kunskaper i och om samhällsvetenskap som skolämne såväl som akademiskt ämne genom att beskriva, analysera samt muntligt och skriftligt presentera data om levnadsvillkor, välfärd och utbildningssystem med stöd av ekonomiska, statsvetenskapliga och sociologiska perspektiv, teorier och begrepp. Termin fem kommer studenten tillbaka till förstaämnet, och fördjupar då

sina kunskaper i och om samhällskunskap samt utvecklar insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete genom SAG, vilket har formen av en kunskapsöversikt med ämnesdidaktisk relevans (se mål 2). På avancerad nivå är sedan alla kurser tematiskt upplagda med relevans för respektive åldersspår. Gemensamt för åldersspåren på avancerad nivå är en progression av tvärvetenskaplig karaktär, där studenten fördjupar sina kunskaper i och om samhällskunskapens perspektiv, teorier och begrepp genom studier inom tvärvetenskapliga områden såsom media- och kommunikation, internationella relationer och internationell ekonomi. Vidare ställs ökande krav i progression på självständighet avseende formulering, undersökning, analys och presentation av problemområden. Studenten utvecklar fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete genom att diskutera och problematisera vetenskapliga texter av relevans för kursens teman och skolans och undervisningens villkor. De två åldersspårens skilda fördjupningar innebär följande: I åldersspåret 7-9 fördjupar studenten sina kunskaper i och om samhällskunskap genom att bearbeta medie- och informationskompetens, digitalisering, rättsskipning, mänskliga rättigheter och förhållanden i det internationella samhället (kurserna SL4, SL5). I åldersspåret gy fördjupar studenten sina kunskaper i samhällskunskap genom att bearbeta media- och informationskompetens, digitalisering, rättsskipning (SL5, 6), och fördjupar väsentligt sina kunskaper om sociala villkor och hållbart samhälle, internationella relationer och internationell ekonomi (SL7, 8). Konkreta exempel från samläsning på grundnivå samt de två fördjupningarna 7-9 och gy återfinns i måluppfyllelsen nedan. För hela utbildningen gäller att studenten tar del av aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete inom samhällsvetenskap och för ämnet relevanta discipliner genom att vetenskapliga texter såsom rapporter, avhandlingar och artiklar ingår i den obligatoriska litteraturen. Vidare har utbildningen flera inslag av forskare, doktorander och professionella inom områden såsom polis inom kriminologi, journalist inom media vilka ger perspektiv på aktuella forsknings-, utvecklings- och samhällsfrågor. Ämnesinnehållet i alla kurser relateras till för åldersspåret relevant ämnesdidaktik och metodik (se mål 4), med något undantag alltid i samverkan med yrkesverksamma lärare från fältet. Studenten omsätter sina ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper i VFU-kurserna och i samverkansprojekt med partnerskolor, yrkesverksamma lärare och skolklasser mot slutet av utbildningen. Omvänt bearbetas och integreras studenternas VFU-erfarenheter i campuskurserna. Måluppfyllelsen redovisas med exempel från SL1_dk1 och SL1_dk2 vilka samläses på grundnivå, samt SL4_7-9, SL8_gy och SL5_gy vilka representerar de två åldersspåren. Dessa kurser återkommer i redovisningen av mål 4. Kurs SL1 är en helt ny kurs, medan övriga exempel motsvarar moment som ingår/har ingått i såväl de tidigare som de nya reviderade kurserna.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

I den första delkursen SL1_dk1 reflekterar studenten över konstruktioner av skolämnet samhällskunskap över tid i relation till samhällsförändringar, akademiska discipliner och styrdokument. Läraktiviteter är litteraturstudier, föreläsningar med utbildningssociologiska, historiesociologiska, organisationsteoretiska och läroplansteoretiska perspektiv, diskussionsseminarium med undervisande lärare där studenterna förberett frågor. Examinationen sker vid ett seminarium där studenten, förutom att presentera, även leder en diskussion i seminariegruppen.

- *Lärandemål:* /.../ beskriva och reflektera kring skolämnets syfte och kunskapsinnehåll över tid enligt styrdokumentet för grundskolan och gy.
- *Kriterier för G:* Studenten beskriver möjliga svar på frågan "Vad är samhällskunskap?" med tydligt redovisad utgångspunkt i styrdokument och relevant material, samt reflekterar över svarens olika konsekvenser för den egna blivande yrkesrollen. Beskrivningen är adekvat i förhållande till styrdokument för valt åldersspår. Reflektionen är baserad på styrdokument och i enlighet med värdegrunden.

Den introducerande delkursen följs av tre delkurser om vardera 7,5hp som behandlar sociologi (dk2), statsvetenskap (dk3) och ekonomi (dk4) i relation till skola och undervisning. I varje delkurs redogör studenten för innebörden i centrala begrepp och använder dessa för analys av aktuella samhällsfenomen. Litteraturen består av översiktsverk, vetenskapliga artiklar, avhandlingar och aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete som bearbetas i föreläsningar, obligatoriska övningar, studentaktiva seminarier och workshops. I andra delkursen utvecklar studenten sina kunskaper om teoretiska perspektiv på social skiktning, sociala system, utbildningssystem, klass, genus, normer och makt. I obligatoriska seminarier presenterar studenten, enskilt eller i mindre grupp, frågeställningar i anslutning till respektive tema och leder gruppen i diskussion. Delkursen examineras genom skriftlig salstentamen med slutna och öppna frågor och svar. En av de öppna frågorna är ett exempel där samtliga nedan redovisade lärandemål provas:

- *Uppgift:* Rationalitet och rationellt handlande är återkommande begrepp i sociologiskt relevanta studier. Förutsättningarna för rationellt handlande har dock kommit att förskjutats i takt med att samhället moderniserats. 1. definiera kortfattat innebörden av rationellt handlande. 2. förklara hur förutsättningarna för rationellt handlande har förskjutits mellan det moderna och det senmoderna (postmoderna) samhället. 3. ge ett konkret exempel på hur den förändring du beskrivit i fråga 7b påverkar det dagliga arbetet för ämneslärare i samhällskunskap.
- *Lärandemål:* a) översiktligt redogöra för innebörden i de centrala sociologiska begrepp som behandlats under kursen; b) redogöra för hur aktuella samhällsfenomen kan analyseras med hjälp av relevanta sociologiska begrepp och resonemang; c) redogöra för och diskutera relevanta aspekter av läraryrket utifrån sociologiska perspektiv.
- *Kriterier för G:* för betyget G krävs att studenten a) ger en adekvat definition av begreppet rationellt handlande; b) med relevanta och underbyggda definitioner av begreppen modernt respektive postmodernt samhälle genomför en logiskt sammanhängande förklaring av förskjutningar i förutsättningarna för rationellt handlande i respektive period modernt respektive postmodernt samhälle baserad på relevant sociologisk teori. c) uppdraget som ämneslärare problematiseras med grund i styrdokument och utbildningssociologisk teori, slutsatser dras om relationer mellan samhällsförändring och uppdraget med stöd av relevant teori.

Kursen ”Samhällskunskap och media” ges från antagning 2018 i två varianter; en för 7-9 (SL4_7-9) och en för gy (SL8_gy). De överensstämmer till delar med den kurs om media och kommunikation som ges i båda inriktningarna t.o.m. antagning 2017. Exemplet är hämtat därifrån, men är relevant i förhållande till aktuellt examensmål även för de båda nya kurserna. Medie- och informationskompetens (MIK) är centralt och studenten arbetar med detta ur ett teoretiskt och praktiskt undervisningsperspektiv. Introducerandet av det tvärvetenskapliga området medie- och kommunikationsvetenskap visar på progressionen i utbildningen. I kursen vidareutvecklar och fördjupar studenten sina tidigare kunskaper i och om samhällsvetenskaplig och sociologisk teori och begreppsapparat. Läroaktiviteterna består av föreläsningar, obligatoriska seminarier och workshops där studenten bearbetar kursens litteratur och teman. Kursledare väljer teman, och studenten presenterar och analyserar texter och relevant material individuellt och inom ramen för grupparbeten, leder diskussioner och producerar undervisningssekvenser (se mål 4). Gästlärare med professionell och/eller forskande specialkompetenser inom området belyser olika aspekter av MIK i föreläsnings-/seminarieform. Följande lärandemål examineras genom en hemskrivning. Uppgiften visar hur studenten självständigt tolkar data, formulerar problem, genomför en analys och presenterar resultatet:

- *Uppgift:* Välj en tabell från Nordicom (länk och instruktioner till hur du söker fram tabeller finns längre ner) som beskriver någon aspekt på medieanvändning. a) beskriv kortfattat vad tabellen visar; b) förklara demokratiska konsekvenser som är möjliga att resonera om utifrån din valda tabell (positiva och/eller negativa) utifrån: -journalisters arbete, -ämneslärare i samhällskunskaps arbete, mediekonsumenten (valfritt vem detta är, men definiera vem du menar). Använd konkreta exempel och relevanta begrepp som aktualiserats under kursen (glöm inte bort definitionen av dessa). Det är viktigt att du tydligt förklarar hur dina resonemang hänger ihop.
- *Lärandemål:* analysera och problematisera frågor om samband mellan media, samhällsutveckling och demokrati.
- *Kriterier för G:* a) korrekt beskrivning innehållet i tabellen, b) med redovisad adekvat teori som grund, såsom demokratiteori och mediars roller, föra ett logiskt sammanhängande resonemang om konsekvenser av medieanvändning för vald grupp.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

I den nya kursen SL5_gy möter studenten ytterligare ett tvärvetenskapligt forskningsområde, internationella relationer (7-9 läser en kurs med relevans för grundskolans kursplan om internationella förhållanden och mänskliga rättigheter: SL5_7-9). Exemplet hämtas från ”Internationella relationer B” som ges till och med antagning 2017 men används även i den nya kursen. Studenten diskuterar gruppvis olika perspektiv på konflikt och samarbete (såsom realism, liberalism, marxism, konstruktivism och feminism). Relationen mellan den akademiska tvärvetenskapliga disciplinen internationella relationer och gymnasiekursen ”Internationella relationer 100p” diskuteras i relation till ovan nämnda perspektiv. Studenterna problematiserar området genom att fördjupa sig i olika vetenskapsteoretiska utgångspunkter inklusive teoribildning om ordning och rättvisa samt interpretivism. Läroaktiviteter består av föreläsningar,

studentaktiva seminarier och workshops, där studenten presenterar och problematiserar vetenskapliga texter. Förutom hemtentamen genomför studenten ett projekt med partnerskolan (se mål 5). På så sätt omsätter studenten sina kunskaper i och om ämnet även metodiskt och didaktiskt. Följande lärandemål prövas i en skriftlig hemskrivning i form av ett akademiskt paper med handledning under skrivprocessen:

- *Uppgift:* Detta kurspapper ska kritiskt diskutera Bulls och Lynch teorier. Detta innebär att du argumenterar för en viss teori i jämförelse med andra teorier genom att ge tydliga skäl för dina ställningstaganden, och att du med utgångspunkt i ert teoretiska ställningstagande diskuterar och analyserar en aktuell fråga inom internationell politik som tematiserats i minst en vetenskaplig artikel hämtad från MAU's biblioteksdatabas. Ditt kurspapper ska ge svar på följande: Hur kan frågan förklaras genom Bulls och/eller Lynchs olika teorier om internationell politik?
- *Lärandemål:* identifiera, formulera och analysera problemställningar kring samarbete och konflikt i internationella relationer.
- *Kriterier för G:* a) det finns en identifierad och välgrundad problemställning som blir utgångspunkten för analysen av en aktuell vetenskaplig problematik om internationella relationer, med användning av Bull's och Lynch's teorier. b) Analysen är logiskt sammanhängande till sin helhet, resultatet presenteras tydligt och mottagaranpassat.

Analys och värdering

Ämnet samhällskunskap rekonstruerades inför antagning 2018. Revideringen, som gjorts mot bakgrund av dialoger med studenter och yrkesverksamma lärare, har stärkt utbildningens innehållsliga relevans och hållbarhet över tid i förhållande till yrkesutövningen genom att tydligare definiera skolämnet i relation till akademiska ämnen. Relevans tillgodoses genom nära anknytning till kursplanerna för samhällskunskap i 7-9 respektive gymnasiet, och hållbarhet genom nära anknytning till relevanta akademiska ämnen med nationalekonomi, statsvetenskap och sociologi som grund för tvärvetenskapliga ämnen såsom media och kommunikation och internationella relationer. Sammantaget ska ämnesstudierna ge studenten möjlighet utveckla kompetens att både hantera och själv påverka förändringar i styrdokument för ämnet. Från 2018 läser studenten 45hp i ämnet innan första VFU-kursen och utbildningen har förstärkts med inriktning mot respektive skolform. Kursvärderingar får visa om inriktningarna behöver profileras ytterligare. Ett utvecklingsområde är att vidareutveckla samverkan med partnerskolorna inom och utanför VFU-kurserna. Dialogen mellan VFU-lärare, handledare och partnerskolor är god, och planer finns att vidareutveckla möjligheterna för studenten att samla data i form av t.ex. planeringar, bedömningsmaterial, läromedel och observation av undervisning som sen bearbetas under campuskurserna.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

I SL1 bearbetar studenten material om samhällsliv, politisk styrning och ekonomi utifrån olika vetenskapsteoretiska utgångspunkter, olika analysnivåer och med primär- och sekundärdata insamlade med kvalitativ och kvantitativ metod. I relation till sociologi utvecklar studenten t.ex. kunskaper om aktörs- och strukturperspektiv genom att problematisera förhållandet mellan individ och profession, i statsvetenskap genom att ta del av och analysera demokratiundersökningar i Sverige och internationellt, och i ekonomi genom att analysera samhällsekonomiska sammanhang utifrån neoklassisk och alternativ ekonomisk teori. Bearbetning sker i seminarier där studenten presenterar text, frågeställningar och analys samt leder diskussion i gruppen. Följande projekt har genomförts under termin 1 till och med antagning 2017, och kommer att genomföras i SL2 från och med antagning 2018: Studenten genomför inom ramen för ett grupparbete en undersökning av levnadsvillkor i ett bostadsområde med insamling av primär- och sekundärdata genom användning av etnografisk metod och offentlig statistik. Resultat och analys presenteras muntligt, med stöd av digital teknik, och skriftligt i en kort rapport. Uppgiften introduceras genom föreläsning och workshop kring etnografisk metod, databassökning och deskriptiv statistik.

- *Lärandemål:* samla, analysera och presentera data i närmiljön utifrån sociala, politiska och ekonomiska aspekter på välfärd.
- *Kriterier för G:* frågeställningen är relevant och grundad i teori om välfärd; insamlingen av data är systematiskt genomförd; den muntliga presentationen redovisar tydligt frågeställning och huvudresultat; den skriftliga presentationen motiverar frågeställningen teoretiskt med utgångspunkt i sociala, politiska och ekonomiska aspekter på välfärd; systematiken och logiken vid insamling och bearbetning av material redovisas tydligt; resultatet återkopplas till frågeställningen; undersökningens upplägg och genomförande värderas kritiskt; källhanteringen är korrekt.

I SL3 definieras relevans explicit med det integrerade UVK-målet ”kritiskt diskutera relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för lärarprofessionen”. Studenten vidareutvecklar sina kunskaper om samhällsvetenskaplig metod som förberedelse för det kommande självständiga arbetet på grundnivå (SAG) genom att kritiskt granska forskning av relevans för samhällskunskap, utbildningsvetenskap och samhällskunskapsdidaktik mot respektive åldersspår. Särskild uppmärksamhet riktas mot begreppen vetenskapligt förhållningssätt, beprövad erfarenhet och evidens och i granskningen av vetenskapliga undersökningar mot problemställningar, teoretiska perspektiv, metoder för datainsamling, analys och presentation av resultat. SAG utgörs av en kunskapsöversikt, vilken i sin tur förbereder studenten för det kommande EX-arbetet. Studenten väljer forskningsområde i samråd med handledare och formulerar en fråga med ämnesdidaktisk relevans för respektive åldersspår. Studenten söker, värderar och väljer relevanta källor inom problemområdet och sammanställer dessa. Arbetet sker oftast i par (studentens individuella bidrag ska framgå av förordet). Läraktiviteter är litteraturstudier, handledning (grupp/enskilt), bibliotekets workshops. Följande lärandemål relaterar till måluppfyllelsen:

- *Lärandemål:* a) systematiskt kunna söka, göra ett urval av samt kritiskt granska skilda informationskällor med relevans för det aktuella problemområdet; b) i form av en

kunskapsöversikt kunna sammanställa och analysera systematiskt framställd kunskap inom problemområdet; c) kunna diskutera kunskapsöversiktens relevans för professionen samt formulera ett syfte och forskningsfrågor till ett fördjupat studium.

- *Kriterierna för G:* a) söksystematiken är logisk och avgränsad i förhållande till syfte och forskningsfråga, konsekvent genomförd och transparent presenterad; de grunder på vilka källorna granskats och värderats redovisas tydligt; granskningen och värderingen är noggrann och saklig; b) sammanställningen är logiskt strukturerad; analysen av källorna bidrar till förståelse av problemområdet; c) diskussionen av kunskapsöversiktens relevans för professionen fokuserar såväl ämnet som yrket; förslaget till fördjupat studium framstår som genomförbart och utgår från den egna studiens resultat.

I SL6 (7-9) respektive SL9 (gy) fördjupar studenten sina kunskaper om och färdigheter i samhällsvetenskaplig metod som förberedelse för det kommande EX-arbetet. Fokus läggs på strategi och design för empiriska kvalitativa och kvantitativa undersökningar och kombinationer av dessa, samt hantering, beskrivning och analys av kvantitativa och kvalitativa data. Studenten problematiserar vetenskapsteori och metod samt bearbetar, analyserar och presenterar kvalitativa och kvantitativa data. För EX väljer studenten en av varianterna empirisk undersökning, gestaltande arbete, utvecklingsarbete, text- eller dokumentstudie; alla bedöms enligt samma kriterier. Studenten kan med fördel använda kunskapsöversikten som utgångspunkt för EX, men det är inget krav. Arbetet sker individuellt eller i par (studentens individuella bidrag ska framgå av förordet). Läraktiviteter är litteraturstudier, handledning (grupp/enskillt), handledning av bibliotekets specialister för informationssökning, samt webbaserade föreläsningar om former för examensarbete och metod. Följande lärandemål relaterar till måluppfyllelsen:

- *Lärandemål:* a) motivera och argumentera för ett utifrån vald problemställning lämpligt teoretiskt och metodiskt angreppssätt med redovisade forskningsetiska överväganden; b) utifrån teoretiska perspektiv kunna analysera och tolka insamlat material; c) kunna dra slutsatser av undersökningen samt argumentera för arbetets betydelse för framtida forsknings- och utvecklingsarbete med relevans för ämnesutvecklingen och professionen.
- *Kriterier för G:* a) arbetet innehåller ett sett till problemställning adekvat teoretiskt angreppssätt; centrala begrepp definieras och kontextualiseras; val av metod beskrivs och motiveras utifrån problemställningen; undersökningens genomförande beskrivs och resoneras kring; forskningsetiska överväganden kring såväl planering som utförande av undersökningen presenteras; b) tolkningar av materialet är underbyggda och tar sin utgångspunkt i teoretiska perspektiv; frågeställningarna besvaras; c) underbyggda slutsatser av resultatet dras med utgångspunkt från problemställningen; resultatet diskuteras i relation till tidigare forskning; texten innehåller en diskussion om, samt argumentation för, vad arbetet kan bidra med till framtida forskning och yrkesverksamhet; undersökningens generaliserbarhet diskuteras.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Analys och värdering

En slutsats från ämneskurserna till och med antagning 2017 är att studenten utvecklat otillräckliga kunskaper och färdigheter i vetenskapsteori och metod. Från antagning 2018 finns därför två nya kurser: en kurs i vetenskaplig metod på grundnivå samt en fördjupande metodkurs på avancerad nivå. Ett utvecklingsområde är partnerskolornas möjligheter till delaktighet i arbetet med SAG och EX. Samverkan kan utvecklas så att studenten kan använda även handledare och arbetsgrupper som resurs under arbetet med SAG och EX och/eller som diskussionsforum för det färdiga arbetet. Från antagning 2018 kommer vi att utveckla former för en tidig etablering av kontakt med partnerskolan avseende möjligheter till samverkan kring SAG och EX även inom ramen för campuskurserna.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Det här målet har särskild relevans för SAG och EX. Progressionen börjar i studentens egna erfarenheter för att efter hand utvecklas mot ett vetenskapligt förhållningssätt och ett forskningsbaserat arbetssätt. Mål 1 (ovan) visar hur studenten från utbildningens start arbetar systematiskt med erfarenhets- och forskningsbaserat material i primär- och sekundärkällor. Studenten reflekterar över egna och överförda erfarenheter samt lyfter fram mönster och samband, vilket inkluderar diskussioner om intersubjektivitet, kunskapsteoretiska frågeställningar, vetenskaplighet, teoriers betydelse och användning för insamling och analys av data. I workshops, muntliga och skriftliga examinationer tränar studenten sin förmåga att ställa forskningsbaserade frågor, göra teoretiskt grundade analyser och utifrån vetenskapliga perspektiv se vad som kan vara allmängiltigt i det upplevda unika. SL1, dk1&5 ramar in den första terminen där studenten i dk5 konkretiserar samhällskunskapens frågor, sammanfattar grunderna i allmän- och ämnesdidaktik samt genom en personlig utvecklingsplan identifierar sitt behov av ytterligare kunskap för att utveckla sin professionella kompetens. I dk5 väljer studenten i samråd med kursledare en samhällsfråga utifrån ämnesdidaktiska överväganden. Studenten analyserar med stöd av relevant samhällsvetenskaplig teori en samhällsfråga beskriven i skönlitteratur, och utvecklar därmed sin förmåga att dels använda teori för systematisering av erfarenheter och dels att göra ämnesdidaktiska överväganden för undervisning.

- *Uppgift:* Innehållet i vald skönlitterär bok använder du för att illustrera och diskutera ett samhällsvetenskapligt begrepp eller resonemang som du stött på under någon av terminens föregående fyra delkurser. Redovisning sker med individuell text och med den som grund en muntlig redovisning och analys där du leder diskussion i seminariegruppen. Texten ska innehålla: a) En kort sammanfattning av bokens handling; b) En kortfattad redogörelse av det samhällsvetenskapliga begrepp och/eller resonemang du använt; c) en redogörelse för hur bokens handling illustrerar det valda begreppet; d) en reflektion över användning av skönlitteratur i undervisningen med stöd av didaktiska begrepp.
- *Lärandemål:* identifiera och förklara samhällsfrågor skildrade i skönlitteratur med stöd av samhällsvetenskaplig teori samt förklara och problematisera grundläggande begrepp och modeller inom allmän- och ämnesdidaktik.
- *Kriterier för G:* skriftligt pm följer vetenskaplig akribi; muntlig och skriftlig redogörelse för innebörder av det valda begreppet/resonemanget är tydligt och adekvat sammanfattad och motiverad; analysen av bokens handling är systematisk och förankrad i relevant ekonomisk, statsvetenskaplig och/eller sociologisk teori; reflektionen över användning av skönlitteratur i undervisningen är förankrad i relevant didaktisk teori.

Studenten reflekterar över egna och andra studenters VFU-erfarenheter i flertalet kurser där hen i dialog med kurskamrater och lärare analyserar dessa erfarenheter och gör kopplingar till didaktisk och ämnesdidaktisk forskning. Progressionen är sådan att studenten lyfter fram samband, systematiserar och reflekterar på grundläggande nivå. Studenten utvecklar grundläggande och efter hand fördjupad kunskap om vetenskap och beprövad erfarenhet i de båda metodkurserna på grundnivå och avancerad nivå (se mål

2). I SAG skriver studenten sen en ämnesdidaktisk kunskapsöversikt med en variation av systematiskt insamlade, sammanställda och kritiskt värderade källor som grund (se mål 2). EX skrivs som en progression och fördjupning i förhållande till SAG. Båda dessa utgår från ett problem med tydlig ämnesdidaktisk relevans och är därmed starkt knutna till yrkets kunskapsutveckling. För att ytterligare stärka kopplingen finns avtal med flertalet övningsskolor samt en kommun med syfte att samverka i stödjandet av examensarbeten med relevans för skolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete.

- *Lärandemål:* presentera och kritiskt granska forskning inom valt problemområde samt dra slutsatser för den egna studien. Se även lärandemål b och c under examensmål 2 ovan.
- *Kriterier för G:* för problemställningen relevant forskning presenteras; ett kritiskt resonemang om tidigare forskning förs; slutsatser för examensarbetet dras på basis av tidigare forskning; kopplingar görs till internationell forskning. Se även kriterier för lärandemål b och c under examensmål 2 ovan.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Analys och värdering

Studenten har möjlighet att samla empiri på sin partnerskola under hela utbildningen inom ramen för campuskurser och VFU-kurser. Dessa möjligheter utvecklas från 2018.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Eftersom planering av undervisning utgör en betydande del av ämnesdidaktiken och -metodiken samspekar examensmålen 4 och 5 med varandra. Under den första terminens samtliga delkurser och den andra terminens kurs utvecklar studenten sin grundläggande förmåga att planera, genomföra och bedöma undervisning i samhällskunskap. Undervisning om bedömning genomförs av verksamma lärare inom respektive åldersspår. I SL1_dk2, 3, 4 utformar studenten inom ramen för ett grupparbete en pedagogisk planering som inkluderar 1) syfte och mål; 2) kunskapsinnehåll; 3) lärandeaktiviteter; 4) bedömning. Progression syns genom att varje delkurs fokuserar särskilt på en av de fyra delarna av planeringen. I delkurs 4 (punkt 4) betonas särskilt validitet och reliabilitet för bedömningen. Planeringen är skriftlig och presenteras muntligt. Exemplet nedan är från SL1_3, med fokus på läraaktiviteter (punkt 3).

- *Uppgift:* Tyngdpunkten i denna PP ska ligga på genomförandet av arbetsområdet. Som vi har konstaterat vilar dock planering-genomförande-bedömning på en gemensam grund och är alla oundgängliga delar i en fungerande PP /.../ Genomförandet av ett arbetsområde kan beskrivas med frågan "Hur ska vi arbeta?", dvs de arbetsformer vi ska använda oss av när vi har ringat in syfte (mål) och centralt innehåll.
- *Lärandemål:* planera för undervisning i sociologiska/statsvetenskapliga/ekonomiska moment utifrån styrdokumentet för årskurs 7-9 respektive gy.
- *Kriterier för G:* planeringen är anpassad för adekvat årskurs och stöds av relevanta styrdokument; den utgör en logisk helhet, är konkret och genomförbar samt innehåller en utvecklad beskrivning av läraaktiviteterna med motivering till hur de stödjer eleverns möjligheter nå de uppsatta målen; de valda formerna för bedömning diskuteras utifrån begreppen validitet och reliabilitet.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Jämförelser görs med kursplan och mål för grundskolan för att identifiera och problematisera gemensamt och särskiljande för de olika åldersinriktningarna vad gäller mål, kunskapsinnehåll, ämnesdidaktik och metodik. Mottagaranpassning uppmärksammas särskilt genom jämförelser mellan olika kurser i samhällskunskap och gymnasieprogram.

Analys och värdering

Från 2018 är inriktningarnas innehåll tydligare anpassade för respektive åldersspår. Därigenom är kurserna på avancerad nivå också ämnesdidaktiskt och metodiskt tydligare relaterade till respektive inriktning.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 1 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Som framgår under mål 4 har stor tyngd lagts i SL1 på utvecklande av studentens ämnesdidaktiska och metodiska förmåga med fokus på planering, genomförande och bedömning. Samma planeringsmodell används i flera delkurser, med förskjutning av fokus på de olika planeringsmomenten för varje delkurs. Modellen tillämpas på olika ämnesinnehåll i varje delkurs (sociologi, ekonomi, statskunskap). Genom konsekvent användning av modellen tränar studenten grundläggande didaktiska och metodiska färdigheter. Det varierande innehållet tillför bredd i detta kunnande, och bidrar även till en didaktisk och metodisk fördjupning genom möjligheter till jämförelse av och reflektion kring innehållets betydelse för planering av undervisning. I SL2 fördjupar studenten sina färdigheter genom att använda modellen på egenproducerat innehåll. Studenten genomför inom ramen för ett grupparbete en fältstudie i ett bostadsområde:

- *Uppgift:* Valfritt bostadsområde ska beskrivas, dokumenteras och analyseras utifrån sociala, politiska och ekonomiska aspekter på välfärd. Gruppen ska använda olika typer av empiriskt material, i form av sekundärdata som offentlig statistik, och primärdata med användning av etnografisk metod och intervju. Studien presenteras muntligt, med stöd av digital teknik, och med ett skriftligt underlag. Till den muntliga presentationen och det skriftliga underlaget ska finnas en reflektion över användning av fältstudier i undervisningen för relevant åldersspår.
- *Lärandemål:* samla, analysera och presentera data i närmiljön utifrån sociala, politiska och ekonomiska aspekter på välfärd.
- *Kriterier för G:* insamling, hantering och presentation av data är hanterat under iakttagande av grundläggande vetenskapliga och etiska krav; frågeställningar, resultat och analys är förankrade i relevanta sociala, politiska och ekonomiska aspekter på välfärd; den muntliga presentationen redogör tydligt för genomförande och slutsatser; det skriftliga underlaget redogör tydligt för syfte, frågeställningar, resultat och analys; i den ämnesdidaktiska reflektionen värderas olika sätt att använda fältstudier i undervisningen i relation till valt åldersspår.

I metodkursen SL3 fokuseras utvärdering och pedagogisk utveckling genom att studenten kritiskt granskar för ämnesdidaktiken, -metodiken och den pedagogiska verksamheten relevant forskning. I därpå följande SAG söker, värderar, väljer och sammanställer studenten relevanta källor samt diskuterar och värderar resultatets relevans för professionen (se mål 2). På avancerad nivå fördjupar studenten sina färdigheter i planering i progression med bl.a. ökande krav på teoretiskt grundad motivering av didaktiska val.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Följande exempel är hämtat från en fördjupningskurs gymnasieinriktningen före 2018 och avser ett projekt som även kommer att genomföras i den nya utbildningens kurs SL5. Den ämnesdidaktiska undervisningen

bedrivs bl.a. av en lärare som konstruerat gymnasiekursen "Internationella relationer" (IR100p) på sin skola, och som även producerar läromedel till kursen. I samarbete med skolan handleder studenten enskilt och i grupp elever i slutfasen av deras gymnasiearbete som skrivs inom ramen för IR100p. Studenten genomför en elevutvärdering och ett muntligt utvärderingsseminarium. Studenten problematiserar även formen för och bedömningen av gymnasiearbetet i allmänhet och i relation till IR100p i synnerhet, samt värderar den egna ämnes- och handledningskompetensen. Studentens utvärdering återkopplas till undervisande lärare på skolan och tas emot som en del i skolans utvecklingsarbete. Progressionen avseende utvärdering och utveckling av den pedagogiska verksamheten synliggörs här genom att syftet med utvärderingen även inkluderar utveckling av en utomstående verksamhet. Följande lärandemål representerar en del av projektet som avser granskning och värdering av läromedel inom IR100p. Granskningen och värderingen görs med stöd av särskilda kriterier för läromedelsanalys. Studentens prestation bedöms individuellt inom ramen för ett grupparbete och examineras muntligt och skriftligt:

- *Lärandemål:* kritiskt granska och värdera läromedel i relation till skolans styrdokument.
- *Kriterier för G:* granskningen och värderingen är adekvat förankrad i kriterierna för läromedelsanalys och relevanta styrdokument; den motiveras med stöd i teoretiska resonemang och beprövad erfarenhet; en kritisk ämnesdidaktisk och metodisk diskussion förs kring val av läromedel och slutsatser dras avseende läromedlens didaktiska och metodiska konsekvenser för egen undervisningspraktik inom IR.

Analys och värdering

En styrka är det väl integrerade och upparbetade erfarenhetsutbytet med lärare från fältet vilket, förutom att stärka studentens lärande, bidrar till utvecklingen av såväl det akademiska professionsämnet som skolornas utveckling av ämnesundervisningen. Denna integrering har kommit längre i fördjupningskurserna med gymnasieinriktning, varför upparbetandet av en motsvarande integrering är ett utvecklingsområde för 7-9.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. *Studenten ska visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen samt en hållbar utveckling..*

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Förmågan att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter utvecklas i en rad olika samhällskunskapskurser. I SAG och EX måste studenten göra och redovisa bedömningar som möter vedertagna och forskningsetiska principer. I samband med bl.a. bedömning av elevers arbeten och vid fältstudier gör studenten också bedömningar utifrån vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter, och i utbildningen tränar studenten sin förmåga att analysera, värdera och göra bedömningar med kritisk distans och utifrån olika perspektiv, nivåer och mottagare. I SL1 utvecklar studenten kunskaper om grundläggande begrepp, teoretiska perspektiv och modeller avseende mänskliga rättigheter (MR) och sociala aspekter av hållbar utveckling (makt, genus, jämställdhet, jämlikhet, sociala förhållanden, ideologier, medborgarskap, politiskt deltagande och styre, samhällsekonomi och fördelning). I SL1_dk3 reflekterar studenten över sin professionella roll, skolan och det politiska systemet i en examination i form av en hemskrivning:

1. *Uppgift:* Vilken roll spelar skolan, och framförallt samhällskunskapsämnet, för vårt politiska system? /.../ vilken roll spelar samhället för en fungerande skola? Skulle skolan kunna fungera utan ett demokratiskt politiskt system? /.../
2. *Lärandemål:* förklara och problematisera den politiska styrningen av skola och utbildning utifrån statsvetenskapliga perspektiv.
3. *Kriterier för G:* ett logiskt och teoretiskt underbyggt resonemang förs kring huvudfrågan om politiskt system, utbildningssystem och individens fri- och rättigheter; uppdraget som lärare i samhällskunskap problematiseras i förhållande till politiskt styre och ideologi; centrala begrepp är korrekt definierade och används adekvat.

I SL2 använder studenten kunskaper från SL1 som grund vid analyser av ekonomiska, sociala och politiska aspekter på välfärd. Skolans kompensatoriska uppdrag och dess konsekvenser för den egna undervisnings- och bedömningspraktiken problematiseras. Bedömningspraktiker granskas kritiskt utifrån ett värdegrundsperspektiv genom att studenten konfronterar elevmaterial som uttrycker värderingar i strid mot värdegrunden. På avancerad nivå fokuserar kurs SL5_7-9 MR och hållbar utveckling i ett internationellt perspektiv, med utgångspunkt i skolans kursplan.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Kurs SL5_gy motsvarar i stort ”Internationella relationer” som gavs på avancerad nivå till och med antagning 2017. MR fördjupas här genom att studenten bl.a. diskuterar texter med olika perspektiv på rättighetsbegreppet (såsom Pogge och Nussbaum) och historieskrivning av MR samt kritiskt analyserar undervisningsmaterial om MR för gy. I den nya kursen SL6-gy ska studenten ”redogöra för vad ett miljöekonomiskt angreppssätt innebär och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv analysera varför miljöproblem uppstår och vad som på både individplan och institutionellt kan göras för att minska dem”. Målet examineras genom en muntlig redovisning och problematisering av litteratur om miljöekonomi.

Analys och värdering

Relationen mellan individ och samhälle definierar ämnets syfte, vilket gör MR och hållbar utveckling till givna delar av ämnesinnehållet. Detta syns dock inte alltid tydligt i kursplanernas lärandemål. En översyn av detta kommer att göras under 2019.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Jämställdhetsintegreringen av utbildningen sker på många olika nivåer och rör sig från det mest konkreta till det teoretiska och organisatoriska. Jämställdhetsfrågor är en väl integrerad del av utbildningen genom att det finns kursmål som svarar mot jämställdhetsperspektivet i flertalet av programmets kurser där examensmålet om jämställdhet och jämlikhet ingår och examineras samt utvärderas. Frågor om maktordningar, könsstereotyper, könsidentiteter och genus behandlas i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna samt i UVK-kurserna. I UVK-kurs I är ett lärandemål att studenten ska kunna värdera pedagogiska verksamheter utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. I UVK-kurs II diskuteras i seminarier och föreläsningar hur stereotypa föreställningar om kön och könsnormer kan återskapas och påverka undervisning. Exempel från ämnes- och ämnesdidaktiska kurser redovisas under ”Måluppfyllelse” i del 2. Tilläggas kan att även i handledarutbildningen (VFU) om 7,5 hp behandlas frågor om makt och kön. Se också ”Personal”. I enlighet med fakultetens anvisningar för kursplaner ska en balans mellan kvinnliga och manliga författare eftersträvas, och förnamn ska skrivas ut. Fakultetens kursplaneutskott, som granskar kursplaner inför beslut av dekan, ställer frågor till ansvarig för kursplanen när det finns en obalans mellan könen i litteraturlistan.

Vår bedömning är att jämställdhetsarbetet i utbildningen bäst sker genom att kurserna behandlar jämställdhetsfrågor så att studenten därmed successivt utvecklar sin förmåga att använda genusperspektivet som ett analysverktyg i arbetet med såväl elevs lärande och utveckling som i grupprocesser med barn, unga och vuxna, i kvalitetsarbete i skola samt i den egna utbildningen. Uppföljning av studenters uppfattning om jämställdhet i utbildningen möjliggörs genom att kurs- och programutvärderingar inkluderar frågor om såväl måluppfyllelse som bemötande, samt att studenter genom sina representanter ges utrymme att lyfta de frågor som är av vikt för dem. Studentkåren har till exempel aktivt drivit frågor om jämställdhetsintegrering, normkritik och likabehandling. Det är vidare vår bedömning att det finns en hög grad av medvetenhet hos lärare och studenter. Det är en styrka att jämställdhetsarbetet synliggörs och sker i det utbildningsnära kvalitetsarbetet. Det finns också en ambition att säkra en balans mellan manliga och kvinnliga författare, lärare, föreläsare samt representanter för utbildningen vid mässor och arbetsmarknadsdagar. Fram till hösten 2018 har det dock inte funnits någon utvecklad systematik för att följa upp jämställdhetsfrågor med relevans för utbildningen, men fakultetens nya kvalitetssäkringssystem innebär en systematik att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp risken för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringsgrunderna där kön är en. En arbetsgrupp, där en representant för studentkåren ingår, har tagit fram en handlingsplan som ska ligga till grund för programnämndens fortsatta arbete att utveckla utbildningen ur ett jämställdhetsperspektiv. Ansvaret åvilar universitetet både som arbetsgivare och utbildningssamordnare. I Maus handlingsplan *Jämställdhetsintegrering 2017-2019* är jämställdhetsintegrerade professionsutbildningar ett prioriterat utvecklingsområde med målsättningen: ”År 2020 lämnar studenter Malmö universitet med tillräckliga kunskaper om genus och jämställdhet för att i sitt arbete på organisatorisk-, grupp- och individnivå säkerställa ett likvärdigt och professionellt agerande”.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp.

Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Fakultetens kvalitetssäkringssystem *Modell för systematiskt utbildningsnära kvalitetsarbete* (Dnr UTB 3.1-2017/410) ryms inom *Ramverk för kvalitetsarbetet för utbildning inom grundnivå och avancerad nivå vid Malmö universitet*. Det nya systemet bygger vidare på befintligt kvalitetsarbete och inbegriper Maus kvalitetsprinciper om utformning, genomförande och examination, studentinflytande och samverkan med externa partners samt jämställdhet. Från hösten 2018 finns en programnämnd för ämneslärarprogrammet (vilken ersätter tidigare programråd) och en programsamordnare. Nedan följer en redogörelse för det systematiska kvalitetsarbetet i ämneslärarprogrammet. Uppföljning, åtgärder och återkoppling i VFU redovisas vidare under ”Arbetsliv och samverkan”.

Uppföljning på institutioner med kurser i programmet: Lärarlag i respektive ämnesområde arbetar med ämnesutveckling i kollegiala fora och garanterar den vetenskapliga kvaliteten ur ett ämnes- och ämnesdidaktiskt perspektiv. Prefekterna följer upp kvalitetsarbetet.

Uppföljning i nämnden för ämneslärarprogrammet: Nämndens uppdrag är att följa upp kvaliteten i programmet i dess helhet. Uppföljning sker löpande samt i ett årligt uppföljningsmöte där beslut fattas om åtgärder och aktiviteter. I nämndens löpande arbete ingår att behandla förslag på nya och reviderade kursplaner vilket innebär att studenter och externa partners kan utöva inflytande över kursutveckling. Nämnden träffas fyra gånger om året. Utöver ordförande (vicedekan) ingår programsamordnaren, prefekter från medverkande institutioner, ämnesföreträdare och studenter. Representanter från skolor, en utbildningsledare, en studievägledare och en administratör adjungeras. Den breda sammansättningen möjliggör att utvecklingsområden kan belysas från olika håll.

Det årliga uppföljningsmötet får tydligare former från HT 2018 genom att programsamordnaren presenterar en heltäckande redogörelse av programmets kvalitet baserad på relevant dokumentation såsom kursrapporter, student- och alumnenkäter, programutvärderingar, nyckeltal (söktryck, antagna och registrerade studenter, prestationsgrad och genomströmning för kvinnor och män) samt programnämndens analyser och förslag på åtgärder. Redogörelsen omfattar: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i utbildningen i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper för utbildning, lärandemiljö och lärarkompetens samt gällande regelverk och relaterade interna styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Styrkor, brister och utvecklingsområden i det systematiska kvalitetsarbetet vilket inbegriper arbetet i lärarlag, studenters inflytande och samverkan med representanter från arbetsmarknaden och alumner. Behov av stöd i kvalitetsarbetet identifieras; 3) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter vilken ska användas i fortsatt uppföljning och vid nästkommande års uppföljning. Berörda prefekters medverkan garanterar att handlingsplanen är genomförbar och får genomslag i institutionernas treåriga verksamhetsplaner som uppdateras och utvecklas årligen.

Programnämndens utskott: Ett permanent utskott är knutet till nämnden. Utskottet arbetar med att säkerställa att examensmålen täcks i progression i kurserna som genomförs på olika institutioner (målmatiser och progressionsöversikter används som instrument för att kvalitetssäkra konstruktiv länkning och progression). En handlingsplan upprättas löpande utifrån definierade behov samt rekommendationer från nämnden. I utskottet arbetar lärare som undervisar i och representerar de ingående ämnena. Ett utvecklingsområde, som utskottet arbetar särskilt med, är att säkerställa kvaliteten i den UVK som integreras i förstaämnena. Utskottet har tagit fram gemensamma lärandemål och litteratur för denna UVK. Beslutet om lärandemål är publicerat på fakultetens webbsida och följs upp i utskottet. Utskottet arbetar under 2018 med att säkerställa det lokala examensmålet om sambandet mellan ämnesspecifikt språk och elevers kunskapsutveckling. Arbetet leds av internationell forskare som är anställd som gästprofessor, och avstämningar sker kontinuerligt i utskottet (Denna forskare medverkar också i forskningsprogrammet *Inclusive science teaching in multilingual classrooms*). Ett annat av utskottets utvecklingsområden är progression i akademisk litteracitet. En text *Akademisk litteracitet i ämneslärarutbildningen* (innehållande definition, forskningsbas, läraaktiviteter och litteratur) har tagits fram som stöd för ämnena. Texten används som verktyg för uppföljning i utskottet.

En *fakultetsövergripande expertgrupp* ansvarar för att samordna uppföljning och utveckling av UVK-kurserna. Gruppen leds av vicedekan (tillika nämndens ordförande) och består av kursledare med övergripande ansvar för de i programmet ingående kurserna. Gruppen arbetar med att ta fram förslag på nya kurser samt revideringar av befintliga kursplaner utifrån underlag såsom kursrapporter och analyser i nämnden. I arbetet ingår också att diskutera den kompetensförsörjningsplan som ligger till grund för fakultetsdialogen (se nedan). Utvärderingar har visat behov av att knyta ett stabilt lärarlag till varje kurs, att använda extern lärarkompetens i högre utsträckning samt att ytterligare knyta UVK-kurserna till VFU. Detta utvecklingsarbete har påbörjats ht 2018 och leds av vicedekan i samarbete med kursledarna i expertgruppen.

Programsamordnare: Från 2018 ansvarar programsamordnaren för: 1) Studentens väg genom utbildningen: Introduktion (utbildningsstart, introduktionsprogram), avslutning, information (programsidor och studiehandledning, prov och omprov, dokumentet *Studenternas rättigheter och skyldigheter* och Maus resurser för att ge stöd i lärandet) samt om val inom utbildningen. I uppdraget ingår att vara tillgänglig för studenter med frågor om programmet. 2) Formativ och summativ programutvärdering, dialogmöten med studenter. 3) Sammanställning och analys av kursrapporter och kursutvärderingsprocessen. 4) Sammanställning och analys av statistik och nyckeltal utifrån underlag från studieadministrationen. 5) Uppföljning av jämställdhet (t ex avseende prestationsgrad och genomströmning, tidigt i samband med *Early Alert*). 6) Alumnverksamhet. 7) Att vara föredragande i programnämnden. Fram till ht 2018 var dessa uppgifter fördelade på olika personer/funktioner. Vår bedömning är att programsamordnarens samlande funktion och tydliga uppdrag förstärker kvalitetsarbetet och underlättar studentens väg i en sammanhållen och överblickbar utbildning.

Fakultetsdialog: Dekan sammankallar årligen en dialog där frågor rörande ekonomi, utbud och kompetensförsörjning följs upp (Från ht 2018). I dialogen medverkar prefekter, vicedekan, prodekan, ordförande i anställningsnämnden och utbildningschef. I dialogen sker en uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens. Dialogen ska säkerställa att det finns systematik och strategier för kompetensförsörjning baserat på underlag från prefekter, nämndsordförande, utbildningschef (VFU) och vicedekan (UVK). En kompetensförsörjningsplan upprättas utifrån programmets behov för att säkerställa en adekvat lärarkompetens för undervisning och examination. Andelen kvinnor och män följs upp. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet görs varje år ett urval av teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga gemensamma utbildningsdagar. Resurser både från fakulteten och från andra, t ex Maus enhet för Akademisk lärarskap (AKL), används i genomförandet av utbildningsdagarna. De obligatoriska utbildningsdagarna för lärarna 2017 ägnades åt digital kompetens, forskningsanknytning, utmaningsbaserat lärande, akademisk litteracitet (AL) med fokus på formativ respons samt Maus lokala examensmål: *Studenten ska visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv*. Utbildningsdagen i augusti 2018 ägnades åt rättssäker examination, forskningsanknytning av utbildningen, praktikinära forskning och studenters medverkan i forskningsprojekt.

Dialog i fakultetsstyrelsen: Utbildningens kvalitet följs upp i en årlig dialog med programnämndens ordförande, berörda prefekter, programsamordnare, och utbildningsledare med ansvar för kvalitetsfrågor. Dialogen sker vid ett styrelsemöte och baseras på programnämndens ordförandes redovisning av utbildningen: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper samt gällande regelverk och interna relaterade styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter; 3) Eventuella behov av stöd i kvalitetsarbetet. (Fram till ht 2018 följdes utbildningens kvalitet i en årlig dialog i en utbildningsnämnd.)

Mau-dialog: I enlighet med Maus kvalitetsramverk sammankallar prorektor en årlig dialog som fokuserar kvaliteten i utbildning. Syftet är att säkerställa att fakultetens utbildningar håller hög kvalitet, att utbildningsutbudet är ändamålsenligt och att lärandemiljön är främjande och effektiv för studenterna.

Vår bedömning är att det finns en väl fungerande systematik i kvalitetsarbetet för att definiera utvecklingsområden och brister samt genomföra och utvärdera åtgärder, och att lärare, studenter och externa partners har ett reellt inflytande och engagemang i kvalitetsarbetets processer. Det finns många kanaler och arenor för kommunikation och samarbete på olika nivåer och med olika grupper. Det finns ännu inte en utvecklad alumnverksamhet. Nämnden har därför definierat alumnverksamhet som ett utvecklingsområde för de kommande åren. Det nya kvalitetssäkringssystemet är en styrka eftersom det innebär en förstärkning av arbetet med uppföljning, åtgärder och återkoppling i programmet. Vi vill särskilt framhålla betydelsen av de årliga uppföljningarna, programsamordnarens uppdrag och inrättandet av ett studentforum (ett prioriterat utvecklingsområde) som kraftfulla åtgärder för att öka och bredda studenternas inflytande och förstärka kvaliteten i utbildningen.

Utbildningen verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid

Programnämnden analyserar statistik över genomströmning och prestationsgrad och föreslår åtgärder som följs upp i läroplanen och VFU-organisationen. Genomströmningen från 2011 undersöktes hösten 2017, och resultatet redovisas i rapporterna *Genomströmning vid ämneslärarprogrammets inriktning mot årskurs 7-9* samt *Genomströmning vid ämneslärarprogrammets inriktning mot gymnasiet*. De övergripande slutsatserna är att merparten av avbrotten sker under det första året och att studenter med låga gymnasiebetyg avbryter sin utbildning i högre utsträckning än studenter med högre betyg. En svag korrelation mellan ett starkt söktryck och sjunkande avbrott kan skönjas. Genomströmningen är könsneutral sett ur ett helhetsperspektiv. Som komplement till andra uppföljningar har telefonintervjuer genomförts med studenter i lärarutbildning som lämnat sin utbildning (Rapport *Studenterna som lämnar*, 2018-05-07). Syftet med våra uppföljningar är att kunna förstärka utbildningen på sätt som förhindrar att studenter avbryter utbildningen på grund av orsaker i utbildningsmiljön. Här redovisas två exempel på konkreta åtgärder som vidtagits och utvärderats: 1) Eftersom avhopp visat sig ske i samband med den första VFU-kursen organiseras sedan 2017 möten i introduktionsperioden i VFU (dvs före VFU-kurs I) mellan nya studenter och studenter längre komna i sin utbildning för frågor och erfarenhetsutbyte. 2) I kurser tidigt i utbildningen och som uppfattats som särskilt svåra av studenter verkar sedan 2016 erfarna studenter som mentorer enligt modellen *Supplementary Instruction (SI)* som inbegriper utbildning av sk SI-ledare och lärare som är utbildade metodhandledare. Det är ännu för tidigt att dra slutsatser om SI medverkar till ökad genomströmning. Det vi vet är att utvärderingar hittills visar att satsningen uppskattas av studenterna. Utöver dessa och andra åtgärder finns rutiner för uppföljning av enskilda studenters resultat. Studievägledning samtals genomförs vid behov. Sedan 2017 används systemet *Early Alert* där studenter som inte tagit poäng i de inledande kurserna tidigt identifieras och kontaktas med erbjudande om samtal och stöd. Det finns behov av att ytterligare fördjupa analysen av studenters behov i relation till avhopp och analys av prestation. Med start ht 2018 används SCB-statistik om antagna studenters bakgrund i arbetet med planering och genomförande av undervisning.

Under "Måluppfyllelse" i del 1 och 2 redovisar vi läraaktiviteter och examinationsformer som stödjer och examinerar studentens individuella och kollektiva lärande och som systematiskt utvärderas och utvecklas. Bibliotekets experter deltar i utbildningens olika campusförlagda kurser med utbildning och stöd gällande informationssökning och användning av databaser. Ett ramverk för handledning och bedömning i VFU ger stöd åt studentens lärande och professionsutveckling genom en tydlig struktur som inbegriper formativ bedömning i varje VFU-kurs bl a i trepartssamtalen. Utöver de resurser för lärande som ingår i utbildningen finns skrivverkstad och matematikverkstad samt stöd för studenter med särskilda behov.

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Studenterna i ämnesläroprogrammet erbjuds många möjligheter att påverka och engagera sig på olika nivåer. Maus policy för studentinflytande vägleder arbetet. En student har möjlighet att framföra synpunkter direkt till lärarna i kursen, i kursutvärderingar eller till studenter som tar upp övergripande synpunkter i programnämnden. Självklart finns även möjligheten att kontakta studentkåren för att framföra synpunkter, få råd eller själv engagera sig i beslutande och beredande organ. Studentkåren ansvarar för att informera om de förtroendeuppdrag de tillsätter vilket de gör under utbildningsstarten för nya studenter samt genom affischer, sociala medier och olika kampanjer. Studentkåren har en egen webbplats där alla studenter bjuds in för information om utbildningsbevakning och möjligheter att utöva inflytande. För att stärka informationskanalerna och säkerställa att studentkårens information når ut till alla studenter i programmet har vi förbättrat rutinerna kring utbildningsstarten. Tillsammans med studentkåren har vi också upprättat en rutin och process (med start ht 18) för hur studentkåren ska bjudas in senare i utbildningen för att informera och engagera studenter i anslutning till de tillfällen då studentkåren väljer representanter till olika fora. Bakgrunden till denna rutin är att det har framkommit i samtal och intervjuer med studenterna att de ofta saknar kunskap om sina möjligheter att utöva inflytande över utbildningen.

Genom studentkåren väljer studenterna representanter till samtliga beslutande och beredande organ på universitets- och fakultetsnivå, bland annat till fakultetens styrelse, strategiska grupp och verksamhetsråd (ledningsgrupper), VFU-råd, programnämnd och kursplanesamordningsgrupp. I samråd med studentkåren kommer programnämnden under ht 2018/2019 att arbeta för att organisera ett studentforum som väljer representanter till nämnden. Studentkåren har medverkat i att organisera ett sådant studentforum i fakultetens grundläroprogram under 2017. Detta har redan kraftfullt förstärkt studenternas engagemang och inflytande. Erfarenheter från grundläroprogrammets studentforum kommer att användas i ämnesläroprogrammet; bl a kommer en f d representant för studentkåren att arvoderas för att i samråd med kåren samla studenterna i ett forum för ämnesläroprogrammet.

Fakulteten arbetar efter en handläggningsordning gällande studentklagomål med hänvisning till Maus dokument *Studenters rättigheter och skyldigheter* samt med beslutade rutiner och handlingsplan för tillämpning och uppföljning av dokumentet.

För att samla in studenternas åsikter genomförs kursutvärderingar och programutvärderingar. Resultaten publiceras på webbsidan för programmet, VFU och respektive kurs, samt ligger till grund för kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Synpunkter tas om hand av lärarlag i olika ämnen och kurser, och arbetet följs kontinuerligt upp i programnämnden. Formativ kursvärdering sker under kursens gång, och i slutet av kursen görs en summativ kursvärdering. Studenternas kursvärderingar och lärarlagets analys sammanställs av kursansvarig i en kursrapport tillsammans med förslag på åtgärder. Kursrapporten återkopplas till studenterna och publiceras i anslutning till kursplanen. Kursrapporten från föregående kurstillfälle kommuniceras till studenterna i samband med kursstart, och en dialog förs om deras förväntningar på kursen. Kursutvärderingsprocessen har dock inte alltid fungerat optimalt. Svarsfrekvensen i kursvärderingarna varierar. Ansvariga lärare har ibland gjort bedömningen att det inte är möjligt att dra några valida och reliabla slutsatser rörande hur kursens studenter har upplevt kursen och måluppfyllelsen,

och därför avstått från att skriva kursrapport. För att kursutvärderingsprocessen ska fungera i alla delar har dekan beslutat (december 2016 respektive mars 2018) att kursrapporter ska skrivas oavsett svarsfrekvens i kursvärderingarna, samt att kursrapporter för fakultetens campusförlagda kurser ska publiceras i anslutning till kursplaner på universitetets webbsida. För att stärka den kontinuerliga uppföljningen har ansvaret för registrering av kursrapporter flyttats från den centrala administrationen till institutionernas administratörer. Från ht 18 kommer kursutvärderingsprocessen att förstärkas och systematiseras i fakultetens nya kvalitetssäkringssystem bl a genom att programsamordnare presenterar en sammanställning och analys av kursutvärderingsprocessen för nämnden som beslutar om åtgärder och aktiviteter vilka följs upp enligt nämndens handlingsplan på fakultetsnivå vid nästkommande kvalitetsdialog. Programutvärdering genomförs varje år, där studenter i slutet av sin utbildning erbjuds att svara på en sk exitenkät om måluppfyllelse, bemötande, möjlighet till inflytande, kvalitet och yrkesrelevans. Resultatet publiceras på webbsidan. Svarsfrekvensen för enkäten har hittills varit låg (32-44 %). Sedan 2010 genomförs alumnenkäter med två års mellanrum i samarbete med övriga lärosäten som bedriver lärarutbildning. Resultatet av enkäten hanteras i programnämnden med student- och partnermedverkan samt i olika samverkanfora med Mau och intressenter i VFU.

Det är vår bedömning att utbildningen verkar på flera olika sätt för att studenterna ska ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Det finns rutiner och processer för att säkerställa att studenter har möjlighet att utöva inflytande över sin utbildning. Detta är en styrka. Ett exempel på studenternas reella inflytande är att upplägget av den nya UVK-kursen *Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering* kritiserades av studenterna i kursutvärderingar. Som en direkt följd av detta kommer kursupplägget att ändras för såväl denna som kommande UVK-kurser. Samarbetet med studentkåren är en annan styrka. Det planerade studentforumet i programmet är ett prioriterat utvecklingsområde med stor potential att öka studenternas engagemang och intresse att utöva inflytande över sin utbildning och studiemiljö. Målet att upprätta ett studentforum svarar väl mot Maus kvalitetsprincip att studenters perspektiv och erfarenheter ska tas tillvara vid planering och genomförande av utbildning. Det är också en styrka att fakultetens kvalitetssäkringssystem ger verktyg för att säkerställa att det finns adekvata former för studentinflytande och att dessa följs upp.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv genom att hen växelvis deltar i campusförlagda kurser och VFU-kurser. VFU är fördelad över utbildningen i form av tre kurser från den andra terminen. Redan under den första terminen ingår en introduktionsperiod för att studenten ska få en inblick i yrket och möjlighet att överväga sitt yrkesval. Introduktionsperioden är inte poängsatt och examineras inte. Inför den första kontakten med partnerskolan hålls en obligatorisk föreläsning om juridik med relevans för skola. Studenten förbereder sig för denna med stöd i inspelade filmer om sekretess och ett lagtexthäfte.

En av de bärande idéerna bakom Maus partnersamverkan är att studenten ges möjlighet att förstå läraryrkets förutsättningar genom att komma under ytan på en skolas kultur och fördjupa sin förståelse av de processer som pågår där. Därför har studenten sin huvudsakliga placering på en skola under hela sin utbildningstid. En annan fördel är att studenten har tillgång till sin skola för att samla empiri till uppgifter i campusförlagda kurser och på så sätt få stöd i att analysera verksamheten med kritisk distans. Genom detta upplägg har studenten möjlighet att kontinuerligt använda sina teoretiska kunskaper i praktiken och att bearbeta sina erfarenheter från praktiken i de ämnes- och ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga studierna. Eftersom det är värdefullt att också få inblick i en annan skolas verksamhet genomför studenten två till fyra dagar av en VFU-kurs på en skola med andra förutsättningar än den egna. I VFU-kursens avslutande examination (ett kollegialt samtal) ingår att studenterna för in perspektiv som är adekvata för de aktuella frågeställningarna, hämtade från dessa skolor.

VFU-kursernas lärandemål uttrycker högt ställda krav, och en förutsättning för att nå kursmålen är att studenten snabbt kan komma in i skolans verksamhet i varje kurs för att fortsätta och vidareutveckla arbetet från den förra kursen. VFU-kurserna har tre lärandemål som vardera uttrycker krav för utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga, ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens respektive kommunikativt och demokratiskt ledarskap samt ett fjärde mål som innebär att studenten ska göra en självvärdering av sin professionsutveckling. Betygsättningen sker utifrån en tregradig skala. För varje VFU-kurs finns texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* vilka konkretiserar kursernas lärandemål och bildar underlag för handledning och bedömning av studentens professionsutveckling. VFU-läraren följer studenten genom hela utbildningen och sätter betyg utifrån eget och handledares underlag.

I syfte att åstadkomma en bedömningsprocess med hög kvalitet och goda förutsättningar för en likvärdig bedömning finns ett ramverk. *Ramverk för bedömningsprocessen i verksamhetsförlagd utbildning i lärarutbildning* utgör en gemensam struktur för alla VFU-kurser vars innehåll definieras av lärandemålen. Inom denna struktur bygger VFU-läraren in en progression som ger studenten goda förutsättningar att nå kursens mål. Ramverket ger stöd och struktur för studenten att genomföra uppgifter samt för handledaren att handleda studenten och att lämna bedömningsunderlag till VFU-läraren i enlighet med kursmål samt texter och progressionsmatriser i *På väg mot läraryrket*. För att äga tillträde till nästkommande VFU-kurs måste tidigare kurser i VFU vara godkända. Endast ett omtentamenstillfälle erbjuds per kurs. Om tveksamheter uppstår avseende en students möjlighet att fullfölja utbildningen med godkänt resultat, sker ett samtal om studentens studiesituation så snart som möjligt. Det gäller hela utbildningen. Det finns regelverk och rutiner för omplacering av en student i samband med ifrågasatt kvalitet i handledning eller på partnerskola samt då det saknas handledare eller ämne. Genom att studenten har sin huvudsakliga placering

på en skola underlättar det för handledare att uppmärksamma när något inte fungerar och tidigt kunna kontakta studentens VFU-lärare.

Vår bedömning är att utbildningen förbereder studenten för att möta förändringar i arbetslivet. Den student som utbildat sig till lärare vid Mau besitter kunskaper och kompetenser som är användbara inom såväl skolväsendet som andra arbetslivskontexter. Under "Måluppfyllelse" i del 1 och 2 redovisar vi hur innehåll, genomförande och utformning förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv och hur studenten ges möjlighet att koppla samman praktik och teori. Särskilt yrkesskickliga lärare deltar i campusförlagda kurser. Studenterna har också i uppgift att delta i föreläsningar (kopplade till den kurs de läser) i Maus årligen återkommande *International Week* där internationella föreläsare medverkar. I campusförlagda kurser sker samarbete med det omgivande samhället bl a genom studiebesök och exkursioner. Det förekommer också mer utvecklade samarbeten där samarbetspartnern är involverad i planering och genomförande av undervisning. I Samhällskunskap och lärande förekommer föreläsningar med medverkan från t ex rättsväsendet, polis, media, föreningar och kommunala inrättningar är återkommande inslag i flera kurser. Studenterna gör studiebesök i Stockholm hos myndigheter och politiska organ såsom konjunkturinstitutet, riksbanken, Europahuset och riksdagen. Myndigheters pedagogiska material presenteras och diskuteras. Studenter och lärare används som referenser i framtagandet av nytt undervisningsmaterial för skolor.

Samverkan mellan Mau och våra partners sker med systematik på olika nivåer: regionalt samverkanråd (se nedan), VFU-råd med representation från skolsamhället och studentkåren, partnerskoldagar med VFU-ansvariga och lärare samt rektorer, kommunsamordnare m fl partners. Därtill ges handledarutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Seminarier och andra möten där Mau och skolornas lärare samverkar genomförs regelbundet. I dessa återkommande fora återkopplas och diskuteras kvalitetsarbete och fördjupad samverkan. Partnerskapet regleras i ett ramavtal som omfattar organisation och systematik i kvalitetssäkring/-utveckling. Ramavtalet preciserar samverkan mellan kommunerna och fristående skolor i Skåne och Blekinge, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad och Malmö universitet. Lärosätena och kommunala och fristående skolors representanter träffas fyra gånger årligen i ett regionalt samverkanråd för skollagsstyrda verksamheter för att bl a diskutera VFU-relaterade frågor såsom dimensionering och praktiktäna forskning. En pilotstudie om trepartssamtalet har genomförts inom det regionala samverkanrådet med deltagande från Malmö universitet, Lunds universitet och Högskolan Kristianstad. Projektet har återkopplats i form av avstämningar i Maus olika fora där VFU-lärare och externa partners samverkar. Ramavtalet följs kontinuerligt upp för att ytterligare förstärka det gemensamma kvalitetsarbetet och tydliggöra partnernas ansvarsområden. En arbetsgrupp med bred representation arbetar med ett förslag på ett reviderat ramavtal inför 2019 vilket remissas och förankras med förvaltningschefer under 2018. Erfarenheter och resultat från försöksverksamheten med övningsskolor beaktas samtidigt som en process ska initieras som syftar till att fler skolor ska bjudas in i fördjupad samverkan när försöksverksamheten med övningsskolor upphör.

De skolor som ingår i försöksverksamheten har tecknat ett tilläggsavtal med kriterier för förstärkt kvalitet genom bl a koncentration av studenter, handledarutbildning och en struktur för att studenters examensarbeten ska kunna knytas till skolors ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Förvaltningscheferna avgör vilka skolor som har en systematik för kvalitetsarbete och som i kraft av denna har förutsättningar att medverka i försöksverksamheten. En dag om året genomförs en uppföljningsdag med medverkande skolor. Inför denna genomför Mau och skolorna swot-analyser utifrån kriterierna i tilläggsavtalet. Analyserna följs upp under utvärderingsdagen bl a i seminarier som fokuserar utvecklingsområden och där skolor som varit framgångsrika redovisar sitt arbete. Studenter medverkar i seminarier och i presentationer av goda exempel. Dagen inleds med att Mau presenterar en sammanställning av de styrkor och utvecklingsområden som definierats av universitetet och skolorna utifrån respektive parts ansvarsområden. Sammanställningen återkopplas därutöver till samtliga partners och studenter genom publicering på Maus webbsida tillsammans med annan information som rör VFU.

Exempel på utvecklingsområden som hittills har definierats är behovet av beforskning av VFU i samarbete mellan universitet och skolor, särskilt yrkesskickliga lärares medverkan i campusförlagda kurser i högre utsträckning samt utvecklad struktur och incitament för att knyta examensarbeten till skolornas verksamhet. Fler arenor för medverkan av särskilt yrkesskickliga lärare utvecklas efterhand inom försöksverksamheten. För att ytterligare förstärka studentens incitament att genomföra sitt examensarbete i relation till skolans verksamhet har det förts in i ramverket att trepartssamtalet ska ge utrymme och stöd åt studenten att

identifiera tänkbara forskningsområden i partnerskolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Skolorna behöver utveckla former för att engagera studenter för skolans ämnesdidaktiska kvalitetsarbete. Därför sker erfarenhetsutbyten i olika samverkanfora där framgångsrika upplägg presenteras. Det finns även en handledarutbildning på avancerad nivå (fortsättningskurs). Den är upplagd för att ge förutsättningar för lärare att driva utvecklingsarbete vilket på sikt kan resultera i att studenters examensarbeten kan bidra till skolornas utvecklingsarbete.

Maus kontinuerliga utvärderingar visar att VFU fungerar väl, men de har också pekat på utvecklingsbehov. (*Utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning vid Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö högskola* (Åkesson 2015; Åkesson 2016). Ett utvecklingsbehov handlar om att vidareutveckla arbetet med rättssäker examination av VFU bl a genom att säkerställa att VFU-lärare, handledare och studenter får goda förutsättningar att utveckla en gemensam förankring, tolkning och förståelse för lärandemål, bedömningskriterier och andra dokument som används i handledning och bedömning. Uppföljning av betygsstatistik visar på ett behov att ytterligare kommunicera och stärka kriterierna för betyget Väl godkänd. I det systematiska kvalitetsarbetet har därför det ovan nämnda ramverket för bedömningsprocessen tagits fram i dialog med VFU-lärare, handledare och studenter. Ramverket har implementerats under 2017 och utvärderas under 2018 i ett forskningsprojekt där bedömningsfrågor inom VFU är i fokus. Uppdraget delas av två forskare och omfattar 60 % av en tjänst under 2018. En skriftlig rapport ska presenteras i december 2018. De utvärderingar som hittills gjorts med studenter i samband med kursavslut och med VFU-lärare, handledare och studenter i olika fora visar att ramverket har gett resultat. Studenten får formativt stöd att uppnå kursmålen, och handledaren får en struktur för handledning och bedömning av studenten. I syfte att förstärka en gemensam förankring, tolkning och förståelse av lärandemål, betygskriterier samt texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning med fyra seminarier, under 2016 och 2017. I den obligatoriska utbildningen av nya VFU-lärare är ramverket en viktig del. Ramverket ingår också i utbildningen av VFU-handledare. I uppföljningsarbetet har ett utvecklingsbehov avseende VFU-lärares samtalsmetodiska kompetens definierats, och utbildningsinsatser genomförs under 2018.

Från 2018 utvärderas samtliga VFU-kurser med en digital enkät (dvs från antagning 2017). Studenternas svar sammanställs på en aggregerad nivå och återkopplas till VFU-lärarna i lärarlagsmöten samt till skolor i olika samverkanfora där kvalitet i VFU kontinuerligt följs upp och där kvalitetsutveckling i utbildningens i dess helhet (även i HFU) återkopplas och diskuteras. Återkopplingen till studenterna sker genom att resultatet diskuteras inom ramen för de kursutvärderingar som VFU-läraren gör i varje kurs. Resultaten från utvärderingarna publiceras på webbsidan för VFU där information och återkoppling till skolor, studenter och VFU-lärare finns. På så sätt blir resultaten tillgängliga för berörda intressenter.

Den sista kursdagen består (utöver examination) av kursutvärdering som vanligtvis genomförs i samtalsform. Utvärderingen dokumenteras av VFU-läraren och återkopplas i nästkommande VFU-kurs till studenterna i introduktionsmötet till vilket handledaren kan bjudas in. VFU-läraren återkopplar också till skolor och till universitetets VFU-organisation då det är relevant. Det ingår i VFU-lärares uppdrag att följa upp kvaliteten och att rapportera brister till VFU-organisationen som kontaktar berörd skola. En gång per termin följer Maus VFU-koordinatorer upp kvaliteten i skolorna med kommunernas VFU-samordnare vilka tar frågorna vidare till förvaltningscheferna. Skolorna ansvarar för att göra sina egna utvärderingar och att återkoppla till studenter och universitetet i olika fora såsom den ovan beskrivna årliga uppföljningsdagen. Ett utvecklingsområde för skolorna är att ha en långsiktig strategi för att hantera omsättning av handledare och koordinatörer för att kvaliteten i VFU ska kunna upprätthållas. Mau initierar samtal och erfarenhetsutbyte om denna och andra frågor under bl a partnerdagar. Det reviderade avtalet innebär ett tydliggörande vad gäller långsiktighet i bemanningen av handledare och koordinatörer.

Varje termin anordnas arbetsmarknadsdagar där studenterna erbjuds en möjlighet att träffa framtida arbetsgivare. Inför studenternas val av andraämne/tredjeämne uppmanas de av universitetets studievägledare att undersöka behovet av lärarkompetens genom samtal med exempelvis VFU-skolans rektor. Våren 2018 anordnade (för andra gången) regionens lärosäten och Kommunförbundet Skåne en inspirationsdag för potentiellt intresserade för läraryrket där verksamma lärare berättade om sitt yrkesval och delade med sig av sina erfarenheter. Inspirationsdagen skedde på en gymnasieskola.

Det är en styrka att vi har en utvecklad systematik och en organisation för att vidareutveckla utbildningens yrkesrelevans och ta oss an utvecklingsområden tillsammans med berörda intressenter: studenter, lärare och externa partners (handledare, samordnare, koordinators, rektorer, kommunsamordnare och förvaltningschefer). Information, synpunkter och kunskap från lärare på skolorna tas tillvara i flertalet återkommande fora då lärare från lärosätet och skolorna träffas. Vi genomför forskning och utvärdering av VFU. Vi har rutiner och arenor för att kontinuerligt återkoppla till berörda intressenter om utvecklingsbehov, åtgärder och förändringar. Vårt deltagande i försöksverksamheten med övningsskolor har bidragit till förstärkt kvalitet vad gäller innehåll, utformande och genomförande av VFU. Maus och partnerskolornas samverkan har stärkts. Förstärkt handledarkompetens genom obligatorisk utbildning är ett av många exempel på hur försöksverksamheten har medfört ökad kvalitet i studentens utbildning. Det har tidigare varit en svaghet att lärosätet inte kunnat kräva att handledare genomgått utbildning för uppdraget. Vårt deltagande i försöksverksamheten har inneburit en omfattande satsning på handledarutbildning (2065 handledare med godkänt resultat 2014-2018 i lärarutbildningen totalt). Handledare genomgår obligatorisk utbildning om 7,5 hp, och huvudmannen förbinder sig att ge lärare möjlighet att delta i en påbyggnadsutbildning om 7,5 hp. Det är en styrka att studenterna numera handleds av erfarna lärare som är utbildade för uppdraget. Eftersom försöksverksamheten utvärderas av UKÄ i särskild ordning redovisas inte detta viktiga resultat närmare här.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan
